

PROGRAM REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO UWZGLĘDNIAJĄCY WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 46 IM. STEFANA STARZYŃSKIEGO

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie MEN z 22 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325),
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm.),
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1481),
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 967 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 730 i 1287),
- Rozporządzenie MEN z 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2009 r. poz. 502),
- Rozporządzenie MEN z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 639),
- Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356),
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591),
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578).

Cele główne doradztwa zawodowego:

- przygotowanie uczniów do świadomego wyboru zawodu zgodnie z ich zainteresowaniami i możliwościami,
- kształtowanie postawy przedsiębiorczości i aktywności wobec pracy (aktywizacja zawodowa),
- rozbudzanie aspiracji zawodowych i motywowanie do działania,
- kształtowanie umiejętności analizowania swoich cech osobowości w aspekcie wyboru zawodu,
- dostarczanie informacji o zawodach, wymaganiach rynku pracy, o systemie szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego,
- kształtowanie umiejętności pracy w zespole, komunikatywności, zaangażowanie,
- kształtowanie szacunku do pracy,
- kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji,
- wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmacnianie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz instytucjami regionalnymi,
- promocja kształcenia zawodowego, prezentacja różnych branż zawodowych,
- wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych z uwzględnieniem krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie,
- wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży. Rozwijanie w uczniach empatii i wrażliwości na potrzeby innych,
- kształcenie umiejętności pracy w zróżnicowanym zespole.

Koordynatorzy i osoby odpowiedzialne za realizację programu:

- Dyrektor;
- Doradca zawodowy;
- Specjaliści - pedagog, psycholog;
- Wychowawcy;
- Nauczyciele,
- Nauczyciele – wychowawcy w świetlicy szkolnej,
- Nauczyciel- bibliotekarz.

Treści programowe

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych, które jednocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego:

1. **Poznanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
2. **Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
3. **Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczeniu się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
4. **Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonizyjowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu w odniesieniu do w/w obszarów:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia);
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- dokonuje autoprezentacji;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
- podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym,
- określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.

W zakresie pracy z rodzicami:

- podniesienie umiejętności komunikowania się ze swoimi dziećmi,
- doskonalenie umiejętności wychowawczych,
- wypracowanie form wspierania dzieci w wyborze ich dalszej drogi życiowej,
- prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganiu rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci,

- włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach.

W zakresie współpracy z nauczycielami:

- uzyskanie wsparcia i pomocy w pracy wychowawczej,
- udział w projektach międzyprzedmiotowych (Wiedza o społeczeństwie, Plastyka:
 - „Zawody przyszłości w sztuce” – uczniowie tworzą kolaże i plakaty o zawodach artystycznych i kreatywnych.
 - „Sztuka moich marzeń” – uczniowie przedstawiają w formie plastycznej swoje przyszłe role zawodowe, marzenia i plany.
- lepsze rozpoznanie potrzeb uczniów, ich poglądów, oczekiwań wobec szkoły i rynku pracy,
- budowanie zaangażowania w zakresie realizowania procesów wspierania decyzji edukacyjnych i zawodowych ucznia,
- aktualizacja wiedzy na temat systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach,
- rozwijanie kompetencji doradczych nauczycieli,
- nakreślenie dalszego kierunku pracy z rodzicami i młodzieżą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego w szkole podstawowej. Uwzględniają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji poszczególnych przedmiotów, m.in. wiedzy o społeczeństwie, edukacji zdrowotnej, co umożliwia realizowanie programu zarówno podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, jak i na zajęciach z wychowawcą, lekcjach przedmiotowych oraz na dodatkowych zajęciach edukacyjnych w tym innych zajęciach obejmujących wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu – w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego dla klas VII–VIII szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klas I–VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki w sprawie doradztwa zawodowego działania w zakresie doradztwa zawodowego w oddziale przedszkolnym oraz w szkole podstawowej realizowane są:

- na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego (kl. I–VIII),
- na zajęciach z doradztwa zawodowego (kl. VII–VIII),
- na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem,
- w ramach wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach.

Zadania szkolnego doradcy zawodowego:

1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.
2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla Szkoły Podstawowej.
3. Wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na temat: rynku pracy, trendów rozwojowych w świecie

zawodów i zatrudnienia, możliwości wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach świata pracy, instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym, alternatywnych możliwości kształcenia dla młodzieży z problemami emocjonalnymi i niedostosowaniem społecznym, programów edukacyjnych UE oraz porównywalności dyplomów i certyfikatów zawodowych.

4. Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.
5. Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.
6. Kierowanie, w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych.
7. Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej szkoły.
8. Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami itp.
9. Współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie: tworzenia i zapewniania ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, zgodnie ze statutem szkoły, realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej - zawartych w planie wychowawczym szkoły.
10. Systematyczne podnoszenie własnych kwalifikacji.
11. Wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (Internet, wideo itp.) oraz udostępnianie ich osobom zainteresowanym.
12. Współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa: kuratoria oświaty, centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, wojewódzkie komendy OHP, zakłady doskonalenia zawodowego itp.

Podmioty z którymi placówka współpracuje przy realizacji programu:

- Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń – Centrum Doradztwa Zawodowego;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
- inne podmioty.

Przykładowe działania:

- konkursy;
- wycieczki zawodoznawcze;
- spotkania z przedstawicielami zawodów;
- spotkania z psychologiem;
- udział w projektach.

Formy pracy:

- obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego;
- lekcje z wychowawcą;
- doradztwo indywidualne;
- spotkania z ekspertami;
- wycieczki zawodoznawcze;
- doradzanie rodzicom uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.;

- współpraca z poradnią psychologiczno -pedagogiczną;
- gromadzenie i systematyczna aktualizacja informacji edukacyjnej i zawodowej;
- formy wizualne – strona internetowa szkoły, gazetki.

Metody pracy:

- pogadanki;
- analiza przypadku;
- autoprezentacja;
- burza mózgów;
- check-lista;
- debaty;
- ankiety;
- konkursy;
- rozmowa doradcza;
- poradnictwo indywidualne i grupowe.

Przewidywane efekty:

- Kształtowanie aktywności zawodowej młodzieży;
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci;
- Dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców;
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe;
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.

Podsumowanie:

Efektem końcowym realizacji szkolnego programu doradztwa zawodowego jest przygotowanie ucznia do podejmowania trafnych decyzji w wyborze dalszego kształcenia oraz przygotowanie absolwenta do ukształtowania orientacji zawodowej, umożliwiającej mu aktywne funkcjonowanie na krajowym i unijnym rynku pracy.

Ewaluacja

Ewaluacja ustna programu, na podstawie informacji zwrotnej przekazanej przez uczniów i rodziców swoim wychowawcom – ocena przydatności zajęć z zakresu orientacji i doradztwa zawodowego.

Ewaluacja Doradztwa Zawodowego jest niezbędna, aby działania doradcy zawodowego były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów Szkoły Podstawowej nr 46 w Warszawie i ich rodziców. W tym celu potrzebne będzie:

- Śledzenie losów absolwentów;
- Obserwacja własna zajęć grupowych i indywidualnych.

Załącznik 1

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki w sprawie doradztwa zawodowego działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I–VI szkół podstawowych obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Klasy I-III

Cele ogólne:

- rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka;
- redukcja społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej;
- kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych;
- pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień;
- rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. POZNANIE SIEBIE

Uczeń:

1. opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;

3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w klasach I-III realizowane przez wychowawców, nauczycieli klas, oraz pomoc psychologiczno – pedagogiczną.

Ponadto w ramach orientacji zawodowej w klasach I-III zrealizowane zostaną w miarę możliwości:

- spotkania z przedstawicielami zawodów;
- wyjścia i wycieczki (np. warsztaty teatralne, filmowe);
- udział uczniów w konkursach;
- aktywność uczniów w ramach małego samorządu i wolontariatu.

Literatura

- Bartosz B., Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych; http://static.scholaris.pl/mainfile/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf
- Czapla B., Matyszewska B., Ptasznik E., Skoryna M., Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017
- Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEŻiU, Warszawa 2014; <http://euroguidance.pl/ksiazki/>
- Forma B., Przepióra A., Poznajemy zawody. Części 1,2,3, Wydawnictwo Bliżej Przedszkola, Kraków 2016
- Maćkowiak A., Kim zostanę, gdy dorosnę? Piosenki o zawodach, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2016
- Maćkowiak A., Zgadnij kto to, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2011
- Strzeмиńska-Więckowiak D., Kim zostanę? Wierszyki o zawodach, SBM, Warszawa 2014.

Klasy IV-VI

Cele ogólne:

- rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń, predyspozycji i uzdolnień;
- rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych;
- rozwijanie wiedzy o rynku pracy;
- rozwijanie wiedzy zawodoznawczej;

- rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie;
- rozwijanie kompetencji transferowalnych;
- rozwijanie umiejętności uczenia się;
- kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej;
- redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów oraz omawia swój indywidualny;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w klasach IV-VI realizowane przez wychowawców, nauczycieli klas, oraz pomoc psychologiczno – pedagogiczną.

Formy realizacji treści z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI w roku szkolnym 2025/2026

1. zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą oraz pedagogiem szkolnym (w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej);
2. w ramach spotkań z przedstawicielami różnych zawodów, autorami książek i publikacji;
3. w ramach wyjść i wycieczek zawodoznawczych dla klas IV-VI;
4. w ramach udziału uczniów w konkursach;
5. w ramach działalności samorządu szkolnego;
6. w ramach wolontariatu uczniów.

Literatura

- Bartosz B., Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych; http://static.scholaris.pl/mainfile/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf
- Brzezińska-Lauk J., Kruk-Krymula E., Nikorowska K., Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017 <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>
- Wybieram zawód – pakiet edukacyjny dla klas 4-6 szkoły podstawowej <http://www.scholaris.pl/zasob/103923>
- Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEZiU, Warszawa 2014; <http://euroguidance.pl/ksiazki/>
- Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEZiU, Warszawa 2006
- Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWEZiU, Warszawa 2004

Załącznik 2

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkół podstawowych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII prowadzone są działania w zakresie doradztwa zawodowego, które są realizowane:

- na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;
- w ramach obowiązkowych 10 zajęć z doradztwa zawodowego z całym oddziałem;
- na zajęciach prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem.

Projekt między przedmiotowy (Plastyka i Doradztwo zawodowe):

- „Zawody przyszłości w sztuce” – uczniowie tworzą kolaże i plakaty o zawodach artystycznych i kreatywnych,
- „Sztuka moich marzeń” – uczniowie przedstawiają w formie plastycznej swoje przyszłe role zawodowe, marzenia i plany.

TEMATYKA ZAJĘĆ DLA KLASY 7

Blok tematyczny	Temat zajęć	Cele
Poznanie własnych zasobów	Co lubię ? Jakie mam umiejętności.	pobudzenie uczniów do refleksji na temat zdolności, zainteresowań, predyspozycji zawodowych i samorozwoju; poszerzenie przez uczniów wiedzy oraz świadomości na temat własnych uzdolnień i talentów; ugruntowanie własnej wartości.
Poznanie własnych zasobów	Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej.	zapoznanie uczniów z zagadnieniami dotyczącymi kompetencji kluczowych; rozwijanie umiejętności zgodnej współpracy i współdziałania w grupie; umacnianie więzi grupowych.
Poznanie własnych zasobów	Umiejętności a zawód.	rozwijanie umiejętności samoobserwacji, poznawania siebie i nazywania swoich mocnych stron; autorefleksja i ocena własnych zdolności, zainteresowań, predyspozycji fizycznych i zdrowotnych; uświadomienie roli wiedzy, zainteresowań i cech charakteru w wyborze kierunku kształcenia lub przyszłego zawodu.
Poznanie własnych zasobów	Czym się interesuję?	wskazywanie możliwych kierunków rozwoju zainteresowań uczniów; samopoznanie.

Świat zawodów i rynek pracy	Czy roboty zabiorą nam pracę?	wyjaśnianie zjawisk i trendów zachodzących na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy.
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	W szkole czy poza szkołą ? Gdzie się uczymy?	określa znaczenie uczenia się przez całe życie.
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Rzemiosło – alternatywą dla młodych zawodowców – wyszukiwanie i analizowanie informacji na temat zawodów.	Wyszukiwanie i analizowanie informacji na temat zawodów oraz charakteryzowanie wybranych zawodów z uwzględnieniem składowych ich opisów, w tym dróg ich zdobywania.
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Branża zawodowa – cóż to takiego ?	wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskania.
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Doradca zawodowy – kto to taki ?	identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Kompetencje na rynku pracy.	zapoznanie uczniów z zasadami panującymi na rynku pracy; utworzenie listy umiejętności potrzebnych na rynku pracy.

Załącznik 3

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkół podstawowych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII prowadzone są działania w zakresie doradztwa zawodowego, które są realizowane:

- na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;
- w ramach obowiązkowych 10 zajęć z doradztwa zawodowego z całym oddziałem;
- na zajęciach prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem.

Projekt międzyprzedmiotowy (Wiedza o społeczeństwie i Doradztwo zawodowe).

TEMATYKA ZAJĘĆ DLA KLASY 8

KARIERA EDUKACYJNO – ZAWODOWA

- Planowanie przyszłości edukacyjno-zawodowej;
- Źródła wiedzy o szkołach ponadpodstawowych;
- Zapoznanie się z wymaganiami i procedurami rekrutacyjnymi;
- Przygotowanie spotkania klas VIII z ciekawymi osobowościami.
- Udział w warsztatach prowadzonych przez szkoły ponadpodstawowe;
- Testy zawodoznawcze;
- Wyjścia na Targi Zawodoznawcze;
- Solidaryzm społeczny – spotkanie z przedstawicielami ZUS;
- Wyjścia grupowe na zorganizowane Dni Otwarte w szkołach ponadpodstawowych i wyższych.

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

1.1 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia)

- Moje umiejętności – moje sukcesy
- Zdolności i uzdolnienia
- Temperament jak z bajki

1.2 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających

z autodiagnozy, ocen innych osób oraz innych źródeł

- Moje portfolio i e-portfolio

1.3 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych

- Czy i ja mogę być bohaterem?
- **Ograniczenia czy możliwości?**

1.4 charakteryzuje wartości, z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej

- **Jakie wartości są dla mnie ważne?**

1.5 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji

- **Rozpoznaję swoje aspiracje**

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania

- Zawody wokół nas
- W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z ...?
- Rzemiosło – alternatywą dla młodych zawodowców

2.2 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy

- Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy?
- Nowe zawody na rynku pracy

2.3 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców

- **Moje zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców**

2.4 dokonuje autoprezentacji

- Autoprezentacja, czyli sztuka przedstawiania siebie

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

3.1 analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji

- **Szkoły branżowe – szkołami pozytywnego wyboru**

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów

- **Informacje w zasięgu ręki, czyli poznaję ofertę szkół ponadpodstawowych**

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce

- **Szkoła podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda**
- W szkole czy poza szkołą? Gdzie się uczymy?
- Co gwarantuje mi szkoła? Kwalifikacje i kompetencje
- Wybieram zawód czy szkołę

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

4.1 planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów

- Kariera zawodowa. Co w trawie piszczy?

4.2. podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym

- **Jak wybrać szkołę ?**

4.3 określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów

- **Kim chcę zostać w przyszłości ?**

4.4 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy

- Doradca zawodowy – kto to taki ?
- Co dwie głowy to nie jedna. Kto może mi pomóc w wyborze szkoły i zawodu?

Literatura dla ucznia

- Cottrell S., Podręcznik umiejętności studiowania, Zys i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2007
- Covey S., 7 nawyków skutecznego nastolatka, Rebis, Poznań 2011
- Górczyński M., Obidniak D., Pfeiffer A., Suliga M., Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego, KOWEZiU, Warszawa 2017
- Zawadka M., Chcę być kimś. Cz. 1,2,3, Wydawnictwo Mind&dream 2016

Literatura dla wychowawcy, nauczyciela, doradcy

- Bartosz B., Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych; http://static.scholaris.pl/mainfile/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf
- Chirkowska-Smolak T., Hauziński A., Łaciak M., Drogi kariery. Jak wspierać rozwój zawodowy dzieci i młodzieży, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011
- Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEZiU, Warszawa 2014; <http://euroguidance.pl/ksiazki/>
- Dziurkowska A. i in., Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017 (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)
- Gardner H., Inteligencje wielorakie, MT Biznes, Warszawa 2009
- Gladwell M., Poza schematem. Sekrety ludzi sukcesu, Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2008
- Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowych uczniów, KOWEZiU, Warszawa 2006
- Górczyński M., Obidniak D., Pfeiffer A., Suliga M., Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego, KOWEZiU, Warszawa 2017
- Gut R., Piegowska M., Wójcik B., Zarządzanie sobą. Książka o działaniu, myśleniu i odczuwaniu, Difin, Warszawa 2008
- Rosalska M., Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego, KOWEZiU, Warszawa 2012
- Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWEZiU, Warszawa 2004
- Santorski J., Konel M., Le Guern B., Prymusom dziękujemy. Nowe spojrzenie na życie i karierę, Warszawa 2007

